

Türk Tabipleri Birliği

— Turkish Medical Association —

6991/2024

19.12.2024

Konu: Asistan hekimlerin sorunları hakkında;

Sayın Dekan,

Asistan hekimlerin tıp eğitimi başta olmak üzere; özlük haklarına, güvenli çalışma alanlarına dair birçok sorunu olduğunu biliyor ve bu sorunların bütünlüklü bakış açısıyla ve sistemseller yanışların giderilmesiyle çözülebileceğine inanıyoruz.

Bununla birlikte; asistan hekimlerden gelen birçok başvurunun nöbet sürelerine ve acil serviste nöbet görevlendirmelerine ilişkin hususlarda kümelendiği anlaşılmaktadır. Bu sorunların ise etik ilkeler ve hukuk kuralları çerçevesinde hızlıca çözülebilmesi mümkün olup asistan hekim haklarını hatırlatmak adına işbu yazıyı tüm tıp fakültelerine gönderilecek şekilde kaleme alma gereği hasıl olmuştur.

Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği ile tıpta ve diş hekimliği alanında uzmanlık eğitimine ilişkin usul ve esaslar belirlenirken asistan hekimlerin hakları da tanımlanmıştır. Tabii ki bu haklar işbu düzenleme ile sınırlı olmayıp en başta Anayasal düzenlemeler ile bu çerçevenin belirlenmesi zaruridir.

Yaşanan bu sorunlar, hukuki ve etik ilkelerin göz ardı edilmesinin dışında, nöbet sayısının ve çeşitlerinin eğitim temelli değil, iş yükü temelli planlanmasının sonucu olarak değerlendirilmektedir.

Sizlerin de bildiği gibi Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin 11. maddesinin 4. fıkrası gereğince asistan hekimler uzmanlık eğitiminden sayılmayan işlerde görevlendirilemeyecektir. Yine aynı maddenin 7. fıkrasında uzmanlık öğrencisinin, programda bulunan bütün eğitimcilerin gözetim ve denetiminde araştırma ve eğitim çalışmalarında ve sağlık hizmeti sunumunda görev alacağı ve deontolojik ve etik kurallara uyması gerektiği düzenlenmiştir. Bu sebeple eğitimcilerin gözetim ve denetiminde sadece uzmanlık eğitimi kapsamında işlerde görevlendirilmesi gereken asistan hekimlerin bunun dışında görevlendirilmesi uygun değildir.

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği'nin 46. maddesinde uzmanlık eğitimi görenlerin nöbetleri düzenlenmiş olup kurumda üçten fazla uzmanlık eğitimi gören bulunduğu hallerde genel uzmanlık eğitimi görenler nöbeti tutulacağı, bu nöbeti baştabinin düzenleyeceği, genel uzmanlık eğitimi görenlerin, nöbeti tutanların genel hastane nöbeti tutan uzman nezaretinde çalışacağı, kurumda uzmanlık eğitimi görenlerin hepsi yalnız bir dalda bulunması halinde ise servis nöbeti tutulmayacağı ve genel uzmanlık eğitimi görenlerin nöbetine girecekleri hüküm altına alınmıştır.

Bununla birlikte; Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği 11. maddesinin 5. fıkrası gereğince ise uzmanlık öğrencilerinin nöbet uygulaması üç günde birden daha sık olmamak kaydıyla ayda en fazla sekiz nöbet olacak şekilde düzenlenir. Gece nöbeti tutan uzmanlık öğrencileri

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi

GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalığil Sok. No: 2 / 17 - 23, 06570 Maltepe - Ankara / Türkiye
Tel: (+90 312) 231 31 79 | Faks: (+90 312) 231 19 52 - 53 | e-posta: ttb@ttb.org.tr | http://www.ttb.org.tr

nöbetin ertesi günü sağlık hizmeti sunumunda görev almaz. Bu sebeple ilgili nöbet görevlendirmelerinin işbu maddeler gözetilerek yapılması gerekmektedir.

Ayrıca asistan hekimlerin acil servislerde görevlendirilmesi hususunun ise tıbbî, hukukî ve etik açıdan çeşitli sakıncaları bulunduğunu ifade etmek isteriz. Acil servis, yüksek stres altında hızlı ve doğru kararlar alınması gereken bir ortamdır. Acil tıp alanında deneyimi ve eğitimi olmayan hekimlerin bu alanda çalıştırılması, hasta hakları ve çalışan hakları ve güvenliği açısından telafisi olanaksız sorunlar doğurabilir.

Bu görevlendirmelerin temel dayanağı olan tüm hekimlerin temelde pratisyen hekim olmaları nedeniyle bu görevi yapabilecekleri ancak olağanüstü durumlarda en son koşulda kabul edilebileceğini belirtmek gerekir.

Bir hekimin uzmanlık eğitimi aldığı ve pratik ve teorik olarak yoğunlaştığı alanın dışında hem de acil servis gibi özellikli bir alanda görevlendirilmesi, kendisini yetersiz ve değersiz hissetmesine, kurumuna ve inandığı meslek ilkelerine inancını yitirmesine ve yabancılaşmasına, bilmediği bir alanda çalışması nedeniyle iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları açısından sorunlar yaşamasına, kendini acil ortamında risk oluşturacak hastalıklardan, ayrıca şiddetten koruyamamasına, kişisel özellikleri nedeniyle özellikle tercih etmediği acil tıp alanının, travma olguları, son dönem acil olguları vb. karşısında travma ve ruhsal rahatsızlıklar yaşamasına neden olacaktır. Ayrıca bu hekimlerin eğitim aldıkları kliniklerde eğitim alma, nöbet, seminer, poliklinik hizmeti vb. yükümlülükleri olduğu da unutulmamalıdır.

Tıpta Uzmanlık Tüzüğü'nün 20. maddesinde ise "Asistanlar uzmanlık eğitiminin gerektirdiği öğrenim, eğitim, araştırma ve uygulama çalışmaları dışında kamu veya özel kurum ve kuruluşlarda aylıklı ve aylıksız hiçbir görev alamazlar, muayenehane açamazlar, eğitim gördükleri uzmanlık dalının uygulanmasından sayılamayacak işlerde görevlendirilemezler." hükmü yer almaktadır.

Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliği 4. maddesinde Acil Sağlık Hizmetleri, acil hastalık ve yaralanma hallerinde, konusunda özel eğitim almış ekipler tarafından, tıbbi araç ve gereç desteği ile olay yerinde, nakil sırasında, sağlık kurum ve kuruluşlarında sunulan tüm sağlık hizmetleri olarak tanımlanmış olup 15. maddesinde hizmetlerin uzman tabip sorumluluğunda, acil sağlık hizmetleri konusunda eğitim görmüş, tecrübeli ve yeter sayıda tabibin, hemşirenin ve diğer personelin de katılımı ile bir bütün olarak yürütülecek şekilde organize edileceği, 29. maddesinde ise acil sağlık hizmeti kapsamında istihdam edilen personelin, istihdam edildikleri alan ile ilgili eğitim veren kurumlardan mezun olmasının esas olduğu ancak personelin, görevleri ile ilgili eğitim programı bulunmayan personel olması halinde Bakanlıkça belirlenecek hizmet içi eğitim programını tamamladıktan sonra acil sağlık hizmetinin ilgili birimlerinde istihdam edileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda bahsettiğimiz mevzuatla, Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin 11. maddesinin 4. fıkrası, Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği'nin 46. maddesi ve etik yükümlülükler birlikte değerlendirildiğinde acil servis nöbetlerinin uzman hekimler veya bu konuda özel bir eğitim almış sertifikalı pratisyen hekimler tarafından tutulacağı, uzmanlık eğitimi alan hekimlerin eğitim gördükleri uzmanlık dalının uygulanmasından sayılmayacak işlerde görevlendirilemeyeceği ve uzmanlık eğitimi görenlere hiçbir zaman uzman nöbeti tutturulamayacağı sonucuna varılmaktadır.

2012 yılında Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde uzmanlık eğitimi gören asistan hekimlere yönelik olarak acil servisinde triaj nöbeti tutturulması işleminin iptali talebiyle açılan davada Ankara 9. İdare Mahkemesi 2012/1643 E., 2013/839 K sayılı kararı ile "Mevzuat

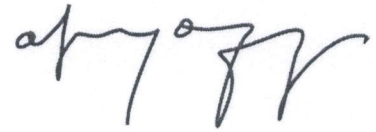
hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden acil servis nöbetlerinin uzman hekimler veya bu konuda özel bir eğitim almış sertifikalı pratisyen hekimler tarafından tutulacak uzmanlık eğitimi alan doktorlara eğitim gördükleri uzmanlık dalının uygulanmasından sayılmayacak işlerde görevlendirilemeyeceği ve uzmanlık eğitimi görenlere hiçbir zaman uzman nöbeti tutturamayacağı sonucuna varılmaktadır “ denilmek suretiyle, işlemin iptaline karar verilmiş ve karar Danıştay 5.Daire 2013/8156E 2015/6351K numaralı kararı ile onanmıştır.

Kararda ayrıca; “Davalı idarece görevlendirmenin bir anlamda konusunda uzman personel açığını kapatmak amacı ile yapıldığı ileri sürülmekte ise de sağlık hizmetleri nitelikleri gereği diğer kamu hizmetlerinden farklıdır. Sağlık hizmetinin temel hedefi olan insan sağlığı sorunu, ertelenemez ve ikame edilemez. Bilime dayalı olması gereken tanı ve tedavi metotlarının insan yararına sürekli yenilik ve gelişme göstermesi, hizmet kalite ve beklentilerini çağın koşullarına yaklaştırmayı gerektirmektedir. Bu yönüyle sağlık hizmetleri, kendi iç dinamikleri ve nitelikleri gereği üretilmesi ve halk yararına sunulması gerekmektedir. Bu çerçevede, acil sağlık hizmetinin bu konuda donanımlı olan acil servis uzmanı ve özel bir eğitim almış sertifikalı pratisyen hekimler tarafından yapılacağı eğer bu dallarda kadro açığı var ise bu açığın giderilerek halkın sosyal memnuniyetinin artırılması başka bir ifade ile pozitif yükümlülüğün yerine getirilmesi idare için kamusal zorunluluk ve sosyal devlet olmanın gereğidir. Aksi halde bu sağlık hizmetinden yararlananlar bakımından her zaman telafisi olanaksız sonuçlara yol açabilmesi kaçınılmazdır.” değerlendirilmelerine yer verilmiştir.

Özetle; sağlık hizmet sunumunda acil servislerde görevlendirecek hekimlerin anılan birimin niteliği gereği ilgili alanda eğitilmiş ve deneyimli hekimlerden oluşması gereklidir ve bu sebeple diğer uzmanlık öğrencilerinin hastane içinde uzmanlık eğitimleri ile ilgisiz yerlerde görevlendirmeleri hukuka aykırı olacaktır.

Bu nedenle; asistan hekimler için tıp ve uzmanlık eğitiminin etik ilkeler ve hukuki düzenlemeler ışığında planlanması gerektiğinin altını çizerek, meslek etiğine, tıp ve uzmanlık eğitiminin niteliğine uygun uygulamalar yapmanıza ilişkin beklentimizi ifade eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Prof. Dr. Alpaz Azap
TTB Merkez Konseyi
Başkanı